

UNIT VI

Lesson 34

బల్లలు తుడిచావా?

కమల : గీతా! మీ అమ్మను పిలు.

గీత : ఆమె పనిలో ఉన్నది అత్తయ్య
గారూ! పిలిస్తే పలకదు.

కమల : పెద్దగా పిలు. పలుకుతుంది.

గీత : మీరే పిలవండి. అదుగో మా అమ్మ
వచ్చింది.

సరోజ : లోపలికి రా కమలా!

గీత : అమ్మా! నన్ను సరళ పిలచింది.
వెళ్తున్నాను.

DID YOU CLEAN THE TABLES?

Gita! call your mother.

She is busy with her work, auntie!
She will not answer if I call.

Call loudly. She will answer.

You please call her. See there.
My mother has come.

Come in Kamala.

Mummy! Sarala called me.
I am going.

Lesson 34

కమల : ఎందుకు మీ బాబు మొహం అట్లా ఉన్నది?	Why does your son look like that?
సరోజ : ఇప్పటి దాకా ఏడ్చాడు. ఎందుకో నిన్నట్నించి ఊరికినే ఏడుస్తున్నాడు.	He was weeping till now. He has been weeping since yesterday. (without any cause).
కమల : నడుస్తున్నాడా?	Is he walking?
సరోజ : ఇంకా నడవటం లేదు. మా గీత ఎనిమిదో నెలలోనే నడిచింది. లక్ష్మీ! మనుషుల మీద దుమ్ము పడుతున్నది. నెమ్మదిగా ఊడు.	He has not started walking yet. Our Gita started walking in her eighth month itself. Lakshmi! The dust is falling on us. Sweep slowly.
లక్ష్మి : నెమ్మదిగానే ఊడుస్తున్నానండీ! గాలి ఎక్కువగా ఉన్నది.	I am sweeping only slowly, madam! The wind is blowing heavily.
సరోజ : అయితే ఇక్కడ ఊడవకు. వరండా ఊడు.	Then, don't sweep here. Sweep the <i>varaMḍā</i> .
లక్ష్మి : ఊడ్చానమ్మగారూ! వంట ఇల్లు ఊడవాలి.	I swept it already, madam. I have to sweep the kitchen.
సరోజ : సరే! కమలా! లే! మనం ఆ గదిలో కూర్చుందాం.	All right. Get up Kamala! We will sit in the other room.
కమల : కిటికీలు తెరుద్దామా? గాలి రావటం లేదు.	Shall we open the windows? We don't get the breeze inside.
సరోజ : అలాగే. లక్ష్మీ! ఆ కిటికీలు తెరు!	Okay! Lakshmi! Open those windows.

An Intensive Course in Telugu

లక్ష్మి : తెరిచానమ్మగారూ! మీరు కొంచెం లేవండి. సోఫా తుడుస్తాను.	I opened the windows, madam! You please get up. I have to clean the sofa.
సరోజ : సోఫా తుడవటం ఇప్పుడా? బల్లలు తుడిచావా?	Is this the time for cleaning the sofa? Did you clean the table?
లక్ష్మి : ఇందాక తుడిచానమ్మగారూ! మీరు లేవండి.	I have cleaned them already, madam. You get up from there.
సరోజ : లేస్తాం. కొంచెం ఆగు.	We will get up. Wait for some-time.
లక్ష్మి : నేను ఇవ్వాలే పెందలాడే పోవాలమ్మ గారూ!	I will have to go early today, madam!
సరోజ : సరే! లేచాం, తుడు!	Okay! got up. Clean it.

DRILLS

a. Repetition drill

రవి తలుపు తెరిచాడు.	పాప ఏడ్చింది.
సరళ తలుపు తెరుస్తుంది.	శర్మ ఏడుస్తాడు.
విమలా! తలుపు తెరవకు.	రవి ఏడవటం లేదు.
పాప కిటికీలు తెరవటం లేదు.	లక్ష్మీ! వరండా నేను ఊడవను;
సరళా! కిటికీలు తెరు!	నువ్వు ఊడు!

బాబు రవిని పిలిచాడు.	శర్మ లేచాడు.	కమలా! తొందరగా లే!
శర్మ రవిని పిలుస్తాడు.	సరళ లేవటంలేదు.	మీరు లేవండి.
సరళ కమలను పిలవదు.	నువ్వు లేవకు.	ఎవరు లేస్తారు?
సరళా! కమలను పిలు!	రవి లేవాలి.	

b. Build-up drill

మాట్లాడుతున్నాడు.

అట్లామాట్లాడుతున్నాడు.

ఊరికేనే అట్లామాట్లాడుతున్నాడు.

మొన్నటి నించి ఊరికేనే అట్లా మాట్లాడుతున్నాడు.

ఎందుకో మొన్నటినించి ఊరికేనే అట్లామాట్లాడుతున్నాడు.

c. Substitution drill

Model (i)

కమల నడిచింది.

పిలుచ్

కమల పిలిచింది.

తుడుచ్

లేచ్

ఊడుచ్

ఏడుచ్

తెరుచ్

Model (iii)

శర్మ ఊరికినే వెళ్ళాడు.

రా

శర్మ ఊరికినే వచ్చాడు.

ఏడుచ్

పిలుచ్

పలుకు

లేచ్

తుడుచ్

Model (ii)

కమల చదువుతున్నది.

పిలుచ్

కమల పిలుస్తున్నది.

ఊడుచ్

ఏడుచ్

లేచ్

తుడుచ్

Model (iv)

శర్మ ఇంకా చదవటంలేదు.

నడుచ్

శర్మ ఇంకా నడవటం లేదు.

లేచ్

పలుకు

ఏడుచ్

తెరుచ్

d. Response drill

- Model (i)** కమల ఏడుస్తూ వస్తున్నదా? (ఆడు)
 కమల ఏడుస్తూ రావటం లేదు. ఆడుతూవస్తున్నది.
1. శర్మ చదువుతూ కిటికీలు తెరుస్తున్నాడా? (ఏడుచ్)
  2. రవి నిన్ను అడుగుతూ చదువుతున్నాడా? (పిలుచ్)
  3. మనం తడుస్తూ మాట్లాడుతున్నామా? (తుడుచ్)
  4. లక్ష్మి ఊడుస్తూ పాట పాడుతున్నదా? (లేచ్)
  5. సీత మాట్లాడుతూ పాఠం చదువుతున్నదా? (నడుచ్)

- Model (ii)** శర్మ ఏం చేస్తున్నాడు? (వానలో-తడున్)
 శర్మ వానలో తడుస్తున్నాడు.
1. సరళ ఏం చేస్తున్నది? (మాట్లాడుతూ-సోఫాలు తుడుచ్)
  2. మనం ఏం చేస్తున్నాం? (ఊడుస్తూ-పిలుచ్)
  3. వాళ్ళు ఏం చేస్తున్నారు? (ఆలస్యంగా-లేచ్)
  4. మీరు ఏం చేస్తున్నారు? (తొందరగా-నడుచ్)
  5. లక్ష్మి ఏం చేస్తున్నది? (నెమ్మదిగా-ఊడుచ్)

- Model (iii)** శర్మా! మనం ఇప్పుడు ఏం చేద్దాం? (రవిని-పిలుచ్)
 రవిని పిలుద్దాం
1. లక్ష్మీ! మనం ఏం చేద్దాం? (కిటికీ-తుడుచ్)
  2. రవీ! మనం రేపు ఏం చేద్దాం? (తొందరగా-లేచ్)
  3. గోపీ! మనం ఏం చేద్దాం?(రవిని-కలున్)
  4. గిరిజా! మనం ఏం చేద్దాం? (ఉత్తరం-రాయి)

EXERCISES

a. Fill up the blanks with the past tense forms of the imperative forms of the verbs given in the parentheses.

1. శర్మ ఏడుస్తూ ..... (లే)	5. కమల బల్లలు ..... (తుడు)
2. రవి కిటికీలు ..... (తెరు)	6. రామారావు నన్ను ..... (పిలు)
3. విమల వానలో ..... (తడు)	7. శర్మ ..... (ఆడు)
4. లక్ష్మి ..... (ఏడు)	

b. Answer the following questions based on the text of the lesson.

1. గీత ఎందుకు బయటికి వెళ్తున్నది?   3. గీతవాళ్ళ అమ్మ ఏం చేస్తున్నది?
2. బాబు ఎందుకు ఏడుస్తున్నాడు?   4. సరోజ ఎందుకు 'కమలా! మనం
ఎప్పటినించి ఏడుస్తున్నాడు?   ఆ గదిలో కూర్చుందాం' అంటున్నది.

c. Given below are the imperative forms of some verbs. Rewrite them changing into past tense, future tense and present negative with నేను and కమల as subjects, and in hortative with మనం as subject.

పిలు!	కలు!	ఏడు!	లే!	రా!
రాయి!	తడు!	తుడు!	అడు!	పడు!

Model

నడం:

Past tense	నేను నడిచాను.	సరళ నడిచింది.
Present negative	నేను నడవటం లేదు	సరళ నడవటం లేదు.
Future tense	నేను నడుస్తాను.	సరళ నడుస్తుంది
Hortative	మనం నడుద్దాం.	

VOCABULARY

తుడుచ్	wipe away	నడుచ్	walk (v)
పిలుచ్	call (v)	నెమ్మదిగా	gently
అత్తయ్య	aunt	వరండా	varanda
పలుకు	respond	లేచ్	get up
పెద్దగా	loudly	ఊడుచ్	sweep (v)
మొహం	face	తెరుచ్	open
ఏడుచ్	weep	పెందలాడి	early
ఊరికేనే	for no reason		

GRAMMAR NOTES

34.1. In this lesson the చ్ *c* ending bases are introduced. These bases may be in the following shapes.

shape (i) : *(C) $\check{V}$ C <i>uc</i>	<i>piluc</i>	- పిలుచ్	'to call'
shape (ii) : *(C) $\bar{V}$ C <i>uc</i>	<i>ūḍuc</i>	- ఊడుచ్	'to sweep'
shape (iii) : *(C) $\bar{V}$ <i>c</i>	<i>lēc</i>	- లేచ్	'to get up'

పిలుచ్+ఇం+ది = పిలిచ్+ఇం+ది = పిలిచింది (33.3) 'She called.'

piluc+iM+di = *pilic+iM+di*

34.2. The చ్ *c* ending bases drop their final చ్ *c* when they are used in non-honorific imperative singular. (cf.8.2.2; 33.2)

పిలుచ్ → పిలు!	<i>piluc</i> → <i>pilu</i>	'to call'
ఊడుచ్ → ఊడు!	<i>ūḍuc</i> → <i>ūḍu</i>	'to sweep!'
లేచ్ → లే!	<i>lēc</i> → <i>lē</i>	'to get up!'

34.3. The చ్ *c* ending bases change their final చ్ *c* to వ్ *v* when followed by a suffix beginning with అ *a* or ఆ *ā* (cf. స్ *s* ending bases 33.5.)

పిలుచ్+అటం = పిలచ్+అటం (33.3) = పిలవ్+అటం = పిలవటం	
<i>piluc+aṭaM</i> = <i>pilac+aṭaM</i> = <i>pilav+aṭaM</i> = 'calling'	
తెరుచ్+ఆలి = తెరచ్+ఆలి (33.3) = తెరవ్+ఆలి = తెరవాలి	
<i>teruc+āli</i> = <i>terac+āli</i> = <i>terav+āli</i> = 'one must open'	
ఊడుచ్+అటం = ఊడచ్+అటం (33.3) = ఊడవ్+అటం = ఊడవటం	
<i>ūḍuc+aṭaM</i> = <i>ūḍac+aṭaM</i> = <i>ūḍav+aṭaM</i> = 'sweeping'	
లేచ్+అకు = లేవ్+అకు = లేవకు	
<i>lēc+aku</i> = <i>lēv+aku</i> = <i>lēvaku</i> 'Don't get up.'	
లేచ్+ఆలి = లేవ్+ఆలి = లేవాలి	
<i>lēc+āli</i> = <i>lēv+āli</i> = <i>lēvāli</i> 'One must get up.'	

---

*C : consonant; $\bar{V}$: long vowel; $\check{V}$ short vowel; ( ) : optional

34.4. The చ్ *c* ending bases change their final చ్ *c* to స్ *s* when followed by a suffix beginning with త్ *t*.

పిలుచ్+తా+డు = పిలుస్+తా+డు = పిలుస్తాడు	‘He will call.’
<i>piluc+tā+ḍu</i> = <i>pilus+tā+ḍu</i> = <i>pilustāḍu</i>	
ఊడుచ్+తా+వు = ఊడుస్+తా+వు = ఊడుస్తావు	‘You will sweep.’
<i>ūḍuc+tā+vu</i> = <i>ūḍus+tā+vu</i> = <i>ūḍustāvu</i>	
లేచ్+తున్నా+ను = లేస్+తున్నా+ను = లేస్తున్నాను	‘I am getting up.’
<i>lēc+tunnā+nu</i> = <i>lēs+tunnā+nu</i> = <i>lēstunnānu</i>	
నడుచ్+ఇతే = నడిచ్+ఇతే = నడిస్+ఇతే = నడిస్తే	‘If someone walks’
<i>naduc+itē</i> = <i>naḍic+itē</i> = <i>naḍis+itē</i> = <i>naḍistē</i>	(33.3; 33.4)

34.5. The final చ్ *c* becomes ద్ *d* when followed by a suffix beginning with ద్ *d*. (cf. 26.7)

పిలుచ్+దాం = పిలుద్+దాం = పిలుద్దాం	‘Let us call.’
<i>piluc+dāM</i> = <i>pilud+dāM</i>	
ఊడుచ్+దాం = ఊడుద్+దాం = ఊడుద్దాం	‘Let us sweep.’
<i>ūḍuc+dāM</i> = <i>ūḍud+dāM</i>	
లేచ్+దాం = లేద్+దాం = లేద్దాం	‘Let us get up.’
<i>lēc+dāM</i> = <i>lēd+dāM</i>	

34.6. The చ్ *c* ending bases of (C)VCuc [shape (ii) of 34.1] drop their second vowel ఉ *u* when followed by a suffix beginning with ఇ *i* or ఋ *ē* except the conditional suffix -ఇతే *-itē*.

ఏడుచ్+ఋ+డు = ఏడ్చ్+ఋ+డు = ఏడ్చాడు	‘He wept.’
<i>ēḍuc+ē+ḍu</i> = <i>ēḍc+ē+ḍu</i>	
ఊడుచ్+ఇం+ది = ఊడ్చ్+ఇం+ది = ఊడ్చింది	‘She swept.’
<i>ūḍuc+iM+di</i> = <i>ūḍc+iM+di</i>	

But the conditional forms of these bases are

ఏడిస్తే	<i>ēdistē</i>	‘If someone weeps’ and
ఊడిస్తే	<i>ūdistē</i>	‘If someone sweeps’ respectively

34.7. అమ్మగారు *ammagāru* ‘madam’ is used by the people of lower strata to address and refer ladies of higher strata.